

Şeriat-ı fıtrîye ne demektir?

Allah'ın İki Şeriatı

Şeriat ikidir: Birincisi: Âlem-i asgar olan insanın ef'al ve ahvalini tanzim eden ve sıfat-ı kelâmdan gelen bildiğimiz şeriattır.

İkincisi: İnsan-ı ekber olan âlemin harekât ve sekenatını tanzim eden, sıfat-ı iradeden gelen şeriat-ı kübra-yı fıtriyedir ki bazen yanlış olarak tabiat tesmiye edilir. Melaike bir ümmet-i azîmedir ki sıfat-ı iradeden gelen ve şeriat-ı fıtriyeye denilen evamir-i tekviniyesinin hamelesi ve mümessili ve mütemessilleridirler.
Hakikat Çekirdekleri

Allah'ın iki türlü şeriatı vardır. Bunlardan biri **kelâm sıfatından gelen şeriattır**. Bu şeriat, vahiy ve peygamberler vasıtasıyla insanlara bildirilen dinî hükümlerden oluşur. İnsanların ibadetlerini, ahlâkını ve toplumsal hayatını düzenleyen ilâhî emir ve yasaklar bu şeriatın kapsamına girer. Namaz, oruç, zekât, adalet, kul hakkından sakınma gibi hükümler bu şeriatın parçalarıdır. Bu ilâhî nizama uyan insanlar hem dünya hayatında huzur ve düzen bulur, hem de ahirette ebedî saadete kavuşurlar. Çünkü bu şeriat insanı hakka yönelten ve hayatına istikamet veren semavî bir rehberdir.

Allah'ın ikinci şeriatı ise **irade ve kudret sıfatından gelen tekvinî şeriattır**. Bu, kâinatta işleyen yaratılış kanunlarıdır. Risale-i Nur'da buna **sünnetullah** veya **adetullah** denildiği gibi, **evâmir-i tekviniye** adı da verilir. Bu şeriat, kâinatın düzenini sağlayan ve bütün varlıkların hareketini belirleyen ilâhî kanunlar sistemidir. Güneşin doğması, yıldızların yörüngelerinde hassas bir denge ile dönmesi, çekirdeğin çatlayıp ağaç olması, hücrelerin çoğalması, suyun kaldırma kuvveti, yerçekimi kanunu, ateşin yakması ve soğğun üşütmesi gibi bütün düzenler bu tekvinî şeriatın hükümleriyle gerçekleşir. Materyalistlerin "tabiat" diye isimlendirdikleri şey aslında bu ilâhî kanunların kendisidir; yani kâinatta işleyen Allah'ın irade ve kudretinin bir tecellisidir.

Aynı şekilde toplum hayatında da bu sünnetullahın tecellileri görülür. Çalışmanın servete, tembelliğin fakirliğe götürmesi; düzenin kuvvet doğurması, dağınıklığın zayıflık getirmesi gibi neticeler de yine bu tekvinî kanunların birer yansımasıdır.

Böylece anlaşılır ki kâinatta iki büyük şeriat birlikte işlemektedir: **biri insanın iradesine bırakılmış olan dinî şeriat, diğeri ise bütün varlıkların mecburen tâbi olduğu tekvinî şeriattır**. Biri vahiy ile bildirilen emirlerdir, diğeri ise yaratılıştaki konulan kanunlardır. Bu iki şeriat da aynı ilâhî iradenin ve aynı rububiyetin farklı tecellileridir.

Bu Kanunlara İtaat ve Neticeleri

Bediüzzaman Hazretleri şu hakikati çok veciz bir şekilde ifade eder:

“Evâmir-i şer’iyeye karşı itaat ve isyan olduğu gibi, evâmir-i tekviniyeye karşı da itaat ve isyan vardır. Birincisinde mükâfat ve mücâzâtın ekseri âhirette, ikincisinde ağılebi dünyada olur.” Mektubat, Hakikat Çekirdekleri

Yani Allah’ın kelâm sıfatından gelen **şer’î emirlerine** nasıl itaat ve isyan varsa, kâinata işleyen **tekvinî emirlerine**, yani sünnetullah kanunlarına karşı da bir uyma veya karşı gelme durumu vardır.

Fakat aralarında önemli bir fark vardır. Şer’î emirlere uymanın mükâfatı ve karşı gelmenin cezası çoğunlukla **ahirette** görülür. Bir insan namaz kılar, ibadet eder, haramlardan sakınır; bunun asıl mükâfatını ahirette alır. Yine bir insan günah işler, zulmeder veya ilâhî emirleri çiğnerse bunun gerçek cezası da çoğu zaman ahirette ortaya çıkar.

Tekvinî şeriatıta ise durum farklıdır. Allah’ın kâinata koyduğu kanunlara uygun hareket eden kimse **sonucunu çoğunlukla dünyada görür**. Çünkü bu kanunlar doğrudan hayatın içinde işleyen ilâhî nizamdır.

Üstad bu hakikati şu misallerle açıklar:

“Meselâ, sabrın mükâfatı zaferdir; atâletin mücâzâtı sefalettir; sa’yin sevabı servettir; sebatın mükâfatı galebedir.” Mektubat, Hakikat Çekirdekleri

Yani insan sabreder, zorluklara dayanır ve mücadele ederse çoğu zaman neticesi **zafer** olur. Tembellik eden, çalışmayan ve gayret göstermeyen kimse ise **sefalet ve fakirlik** ile karşılaşır. Çalışmanın neticesi çoğu zaman **servet ve başarı**, sebat ve kararlılığın neticesi ise **galebe ve üstünlük** olur.

Bu durum, tekvinî şeriatın kâinata nasıl işlediğini gösterir. Nasıl ki ateşe elini sokan kimse yanar; bu yanma Allah’ın koyduğu kanunun bir sonucudur. Aynı şekilde çalışmayanın fakir kalması, sabredenın başarıya ulaşması da yine Allah’ın koyduğu **sünnetullah kanunlarının** bir tecellisidir.

Böylece anlaşılır ki insan hem **şer’î şeriatıta** hem de **tekvinî şeriatıta** riayet etmekle mükelleftir. Birincisi insanın **ahiret saadetini**, ikincisi ise çoğu zaman **dünya hayatındaki muvaffakiyetini** netice verir. Hakikî saadet ise bu iki şeriatıta birlikte uymakla elde edilir.